

1. Thome Rhadini, Placenti:
ni, oratio in Mart.
Lutherum, Coloniae 1520
2. De Snekijs / M. Cornelys /
sermones, Roslochi 1517
3. Hoeck Straßca / Jac: / tract.
magistralis, de quarentibus
auxiliam a maleficiis
Coloniae 1510
Legnis / Pappel /
4. Bulla contra Errores
Mart. Lutheri et
sequarium, Romae, 1520

Bulla cōtra errores

MARTINI LVTHERI ET
SEQVACIVM.

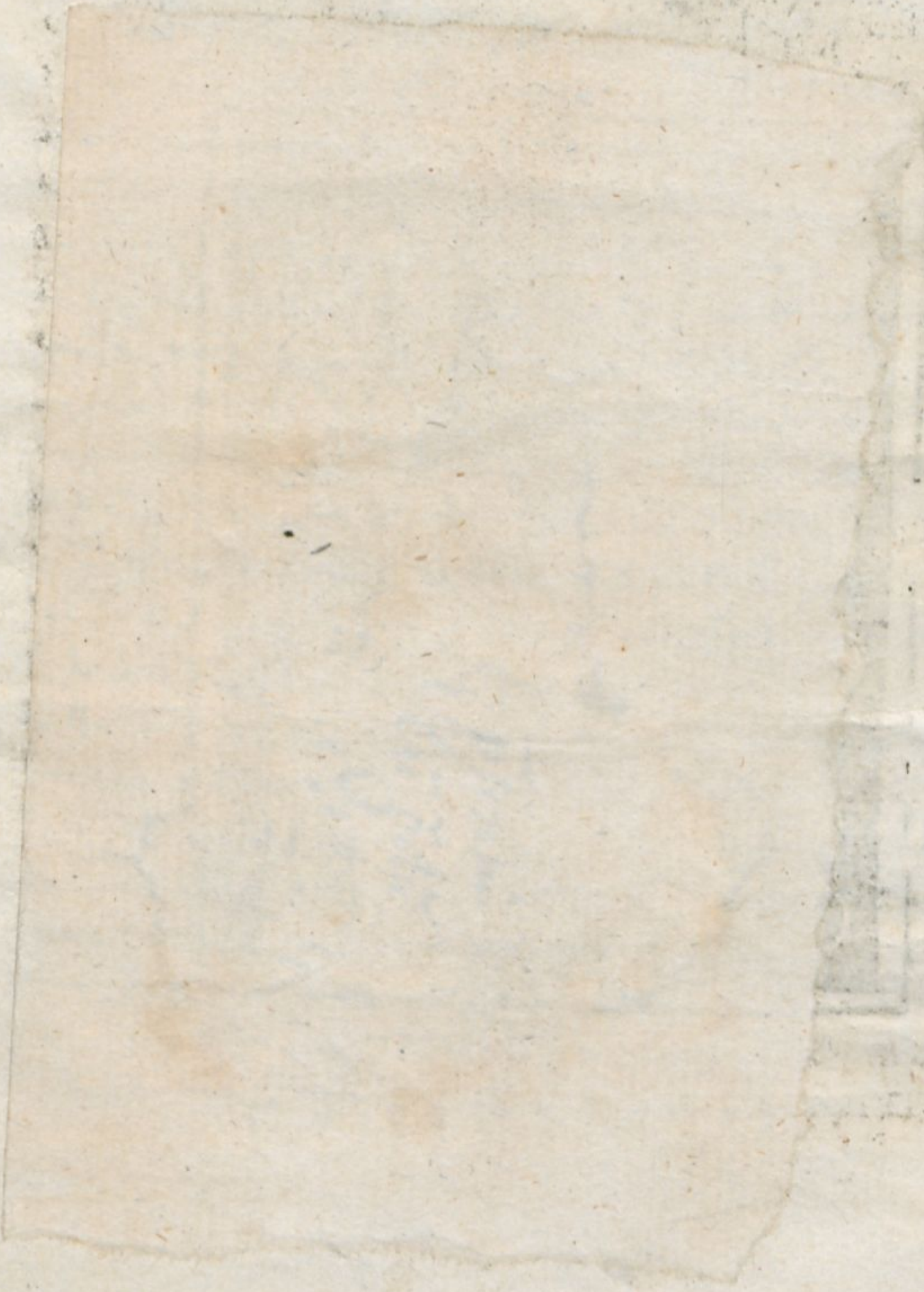

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Chilarchiv

MARTINI V. THERIET
SEOVACIAM

LEO EPISCOPVS ser-
uus Seruorum Dei / Ad per-
petuam rei memoriam.

Exurge Domine & iudica
causam tuam / memor esto
improperiorum tuorū / eos-
rum quæ ab insipientibus
fiunt tota die, inclina aurem
tuā ad preces nostras / quo-
niā surrexerunt vulpes que

rentes demoliri vineam / cuius tu Torcular calcasti so-
lus / & ascensus ad patrem / eius curam / regimē / & ad-
ministrationem Petro tāquam capiti / & tuo Vicario /
eiusq; successoribus instar triumphantis Ecclesie cōmi-
sisti / exterminare nititur eam A per de silua / & singulas
ris ferus depasci eam. Exurge Petre / & p pastoralis cus-
ra prefata tibi (vt prefertur) diuinitus demandata / intēs-
de in causam sancte Roman. Ecclesie / Matris omnium
ecclesiarū / ac fidei Magistre / quam tu / iubente deo / tuo
sanguine cōsecrasti / cōtra quam sicut tu premonere dig-
natus es / insurgunt Magistri mendaces introducentes
sectas perditionis sibi celestium iuramentum superducentes
quorū lingua ignis est / inquietum malū / plena veneno
mortifero / qui Zelum amarum habentes / & contentio-
nes in cordibus suis / gloriantur / & mēdaces sunt aduer-
sus veritatē. Exurge tu quoq; quesum⁹ Paule / qui eam
tua doctrina / ac pari martyrio illuminasti / atq; illustra-
sti. Jam enim surgit nou⁹ Porphirius / qui sicut ille olim
sanctos Apostolos iniuste momordit. Ita hic sanctos
Pontifices predecessores nostros cōtra tuam doctrinā

A ij

eos non obsecrando / sed increpando / mordere / lacerare
ac ubi cause sue diffidit / ad conuicia accedere non veretur,
morem Hereticorum / quorum (ut inquit Hieronymus)
vltimum presidium est / ut cum conspiciant causas suas
damnatum iri / incipiant virus serpentis lingua diffun-
dere / & cum se victos conspiciant / ad contumelias pro-
silire. Nam licet hereses esse ad exercitationem fidelium
tu dixeris oportere / eas tamen ne incrementum accipiant /
neue vulpecule coalescant in te intercedente /
& adiuuante / extingui necesse est. Exurgat denique om-
nis sanctorum / ac reliqua vniuersalis Ecclesia / cuius vera
sacrarum litterarum interpretatione posthabita / quidam
quorum mentem pater medicum excecavit / ex veteri he-
reticorum instituto / apud semetipsos sapientes / scriptu-
ras easdem aliter quam Spiritus sanctus flagitet / proprio
duntaxat sensu / ambitionis aureque popularis causa / teste
Apostolo / interpretantur / imo vero torquent & adulterant. Ita
ut iuxta Hieronymum / iam non sit Euangelium Christi / sed
hominis aut quod peius est / Diaboli. Exurgat inquam
prefata ecclesia sancta Dei / & vna cum beatissimis apo-
stolis prefatis / apud Deum omnipotentem intercedat / ut
purgatis ouium suarum erroribus / eliminatisque a fide-
lium finibus heresibus vniuersis / Ecclesie sue Sancte pa-
cem & vnitatem conseruare dignetur. Dudum siquidem
quod pre animi angustia / et merore exprimerere vix pos-
sumus / fide dignorum relatu / ac fama publica referente /
ad nostrum peruenit auditum / immo vere / proh dolor,
oculis nostris vidimus / ac legimus multos & varios er-
rores / quosdam videlicet iam per Concilia / ac predecesso-
rum nostrorum Constitutiones / damnatos / heresim etiam

Grecorum & Bohemicam expresse continentes / alios
vero respectiue / vel hereticos / vel falsos / vel scandalos
fos / vel piarū auriū offensiuos / vel simpliciū mentium
seductiuos / a falsis fidei cultoribus / qui p̄ superbam cu-
riositatem mundi gloriam cupientes / cōtra apostoli do-
ctrinam / plus sapere volūt / quam oporteat / quorū gar-
rulus (vt inquit Hieronymus) sine scripturarū aucto-
ritate / non haberet fidem / nisi viderētur peruersam do-
ctrinam / etiam diuinis testimonijs / male tamen interp̄-
tatis / roborare. A quorum oculis Dei timor recessit / hu-
mani generis hoste suggerēte / nouiter suscitatos / & nu-
per apud quosdam leuios in inclyta natione Germa-
nica semiatos. Quod eo magis dolem⁹ ibi euenisse / q̄d
eandem nationem & nos / & predecessores nostri in vi-
sceribus semper gesserimus charitatis. Nam post tran-
slatum ex Grecis a Romanā .ecclesia in eosdem Germa-
nos Imperium iidem predecessores nostri / & nos / eius-
dem ecclesie aduocatos / defensoresq; ex eis semper acce-
pimus. Quos quidem Germanos / Catholice veritatis
vere Germanos / constat heresum acerrimos oppugna-
tores semp fuisse / cuius rei testes sunt laudabiles ille Cō-
stitutiones Germanorum Imperatorum pro libertate
Ecclesie / proq; expellendis / ceterminandisq; ex omni
Cermāia Hereticis / sub grauissimis penis / etiam amis-
sionis terrarum / et Dominiorū / contra receptatores vel
non expellentes olim edite / et a nostris predecessoribus
confirmate / que si hodie seruarentur & nos / & ipsi utiq;
hac molestia careremus / Testis est in Concilio Cōstan-
tiē. Hussitarum ac Vuicleuistarū / necnō Hieronymi
Pragen. damnata ac punita perfidia, Testis est totiens

A iij

cōtra Bohemos Germanorum sanguis effusus, Testis
deniq; est predictorum errorum seu multorū ex eis per
Colonien. et Louanien. Vniuersitates / vtpote agri Do-
minici piissimas / religiosissimasq; cultrices non minus
docta q̄ vera / ac sancta confutatio / reprobatio / et dam-
natio. Multa quoq; alia allegare possemus, q̄ ne histori-
am texere videamur p̄mittēda censuim⁹. Pro Pasto-
ralis igit officii diuina gratia nobis iniūcti cura / quā ge-
rimus / p̄dictorū errorū virus pestiferū vltius tollerare
seu dissimulare / sine Ch̄ianereligiōis / nota atq; ortho-
doxe fidei iniuria / nullo modo possum⁹. Eorum autem
errorum aliquos presentibus duximus inferendos / quo-
rum tenor sequitur / & est talis. **¶** Heretica sentētia est /
sed vsitata / Sacramenta noue legis iustificantē gratiam
illis dare / qui non ponunt obicem. In puero post bap-
tismum negare remanēs peccatum / est Paulū et Christū
simul conculcare. Fomes peccati etiam si nullum adsit
actuale peccatum moratur exeuntem a corpore animā
ab ingressu celi. Imperfecta charitas morituri / fert secū
necessario magnum timorem / qui se solo satis est facere
penam purgatorij & impedit introitū regni. Tres esse
partes penitentie Contritionem / Confessionem / et Sa-
tisfactionem / nō est fundatum in sacra scriptura / nec in
antiquis sanctis Christianis Doctoribus. Cōtritio que
paratur per discussionem / collectionem / & detestationē
peccatorum / qua quis recogitat annos suos in amaritu-
dine anime sue / ponderando peccatorum grauitatem /
multitudinem / feditatem / amissionem eterne beatitudi-
nis / ac eterne damnationis acquisitionem / hec contritio
facit Hypocritā imo magis peccatorem. Verissimū est

prouerbium & omnium doctrina de Contritionibus /
hucusq; data prestancius / de cetero non facere / summa
penitentia / optima penitentia / noua vita . Nullo modo
presumas cōfiteri peccata venialia / sed nec omnia mor-
talia / q̄a impossibile est / vt omnia mortalia cognoscas
Vnde in primitiua ecclesia solum māifesta mortalia cō-
fitebantur . Dum volumus omnia pure confiteri / nihil
aliud facimus / quā qd̄ misericordie Dei nihil volumus
relinquere ignoscendum . Peccata non sunt vlli remissa
nisi remittēte sacerdote credat sibi remitti / imo peccatū
maneret / nisi remissum crederet / nō enim sufficit remis-
sio peccati & gratie donatio / sed oportet etiā credere esse
remissum . Nullo modo cōfidas absolui / propter tuam
cōtritionem / sed propter verbum Ch̄ri / quodcūq; sol-
ueris & c . Hic inquā confide si sacerdotis obtinueris ab-
solutionem / & crede fortiter te absolutum / & absolutus
vere eris / qui cquid sit de contritione . Si per impossibile
confessus non esset contritus aut sacerdos non serio / sed
ioco absolueret / si tamen credat se absolutum verissime
est absolutus . In sacramento penitentie ac remissiōe cul-
pe nō plus facit Papa / Ep̄s / quā infimus sacerdos / imo
vbi non est sacerdos / eque tm̄ quilibet Ch̄rianus / etiam
si mulier aut puer esset . Nullus debet sacerdoti respōde-
re se esse contritum nec sacerdos requirere . Magnus est
error eorum qui ad sacramenta Eucharistie accedūt hu-
ic innixi / qd̄ sint confessi / qd̄ non sint sibi consci / alicui-
us peccati mortalis / qd̄ premiserint orationes suas / &
preparatoria / omnes illi ad iudicium sibi māducant / &
bibunt / sed si credant & confidant se gratiam ibi conse-
cuturos / hec sola fides facit eos puros & dignos . Cons

sultum videtur q̄ ecclesia in cōmuni Concilio statueret
laicos sub vtraq̄ specie cōmunicandos / nec Bohemi cō
municātes sub vtraq̄ specie sunt heretici / sed scismatici
¶ Thesauri ecclesie vnde Papa dat indulgētias nō sunt
merita Ch̄ri & sanctorum. Indulgētie sunt / pie fraudes
fidelium / & remissiones bonorum operum / & sunt de nu
mero eorum que licent / & non de numero eorum quæ
expediunt. Indulgentie / his qui veraciter eas consequū
tur / nō valent ad remissionem pene pro peccatis actua
libus debite apud diuinam iusticiam. Seducuntur cres
dentes indulgencias esse salutare / et ad fructū spiritus
vtilis. Indulgentie necessarie sunt solum publicis crimin
ibus / et proprie conceduntur duris solūmodo / et im
patientibus. Sex generibus hominum indulgentie nec
sunt necessarie / nec vtilis / videlicet mortuis / seu moritu
ris / infirmis / legitime impeditis / his qui non commise
runt crimina / his qui crimina cōmiserunt / sed non pub
blica / his qui meliora operantur. Excōmunicationes
sunt tantum externe pene / uec priuant hominem com
munibus spūalibus ecclesie orationibus. Docendi sunt
Ch̄riani plus diligere excōmunicationē / q̄ timere. Ro
manus Pontifex Petri successor non est Ch̄ri Vicarius
super omnes totius mūdi ecclesias / ab ipso Ch̄ro in bea
to Petro institutus. Verbum Ch̄ri ad Petrum / q̄dcumq̄
q̄ solueris super terram &c. extenditur dūtaxat ad lega
ta ab ipso petro. Certū est in manu ecclesie aut Pape pr
sus non esse / statuere articulos fidei / imo nec leges mo
rum / seu bonorum operum. Si Papa cum magna pars
te ecclesie sic vel sic sentiret / nec etiam erraret / adhuc nō
est peccatum / aut heresis contrarium sentire / presertim

30 in re non necessaria ad salutem / donec fuerit per Conci-
lium Vniuersale alterum reprobatum / alterum appro-
batum. Via nobis facta est enarrandi auctoritatem Cō-
31 ciliarum / & libere contradicendi eorum gestis / & iudi-
candi eorum decreta / et confidenter confitendi / quicquid
32 verum videtur / siue probatum fuerit / siue reprobatum
a quocunq; Concilio. Aliqui articuli Ioannis Huis cō-
demnati in Cōcilio Constantien. sunt Christianissimi /
33 verissimi & euāgelici / quos nec vniuersalis ecclesia poss-
34 set damnare. In omni opere bono iustus peccat. Opus
bonum optime factum est veniale peccatū. Hereticos
35 comburi est contra voluntatem spiritus. Preliari ad-
uersus Turcas est repugnare deo visitanti iniquitates
36 nostras per illos. Nemo est certus se non semper pecca-
re mortaliter propter occultissimum superbie vitium.
37 Liberum arbitrium post peccatum est res de solo titu-
lo / & dum facit quod in se est peccat mortaliter. Purgas-
torium non potest probari ex sacra scriptura / que sit in
38 canone. Anime in purgatorio non sunt secure de eorum
salute / saltem omnes / nec probatum est vllis / aut ratio-
nibus / aut scripturis / ipsas esse extra statum merendi /
40 aut augēde charitatis. Anime in purgatorio peccant si-
41 ne intermissione / quamdiu querunt requiem / & horret
penas. Anime ex purgatorio liberate suffragiis viuens-
tium minus beantur quam si per se satis fecissent. Prela-
ti ecclesiastici / & principes seculares non malefacerēt si
omnes saccos mendicitatis delerent. ¶ Qui quidem er-
rores / respectiue / quam sint pestiferi / quam perniciosi /
quam scandalosi / quam piarum / & simplicium mentiū
seductiui / quam deniq; sint contra omnem charitatem /
B

ac. S. R. E. matris omnium fidelium / & Magistre fidei
reuerentiam / atq; neruum ecclesiastice discipline, obedi
entiam scilicet / que fons est / & origo omnium virtutū /
sine qua facile vnusquisq; infidelis esse conuincitur / ne
mo sane mentis ignorat. Nos igitur in premissis / vtpo
te grauissimis / propensius (vt decet) procedere / nec nō
huiusmodi pesti / morboq; canceroso / ne in agro Do
minico tanq; vepris nociua vltius serpat / viam præ
cludere cupiētes / habita super predictis erroribus / et eo
rū singulis, diligenti trutinacione / discussione / ac distri
cto examine / maturaq; deliberatiōe / omnibusq; rite pē
satis / ac sepius ventilatis cum venerabilibus fratribus
nostris. S. R. E. Card. ac Regularium ordinum Priori
bus / seu ministris generalib⁹ / pluribusq; alijs sacre theo
logie / nec non vtriusq; iuris professoribus / siue Magis
tris / & quidē peritissimis, Reperimus eosdē errores / re
spectiue (vt prefertur) aut articulos nō esse Catholicos
nec tanq; tales esse dogmatizandos / sed contra Catho
lice ecclesie doctrinam, siue traditionem atq; ab ea verā
diuinarum scripturarum receptam interpretatiōem / cu
ius auctoritati ita acquiescendum censuit Augustinus /
vt dixerit se Euangelio non fuisse crediturum nisi eccles
ie catholice interuenisset auctoritas. Nam ex eisdem er
roribus / vel eorum aliquo / vel aliquibus palam sequit
eandem ecclesiam / que Spiritu sancto regitur / errare &
semp errasse . Quod est vtiq; cōtra illud / quod Christ⁹
discipulis suis in ascensione sua (vt in sancto Euāgelio
Mathei legitur) promisit / dicens / Ego vobiscum sum
vsq; ad consumationem seculi. Nec nō contra sanctoꝝ
Patrum determinationes / Conciliorum quoq; / & sum

morꝝ Pontificū expressas ordinationes / seu Canones /
quibus nō obtemperasse, omnium heresum / & scismas-
tum, teste Cypriano, fomes, & caussa semp fuit. De eo-
rūdem itaqꝫ venerabilium fr̄m nr̄orꝝ Consilio / & assensu /
ac omnium & singulorum predictorum matura de-
liberatione predicta / auctoritate omnipotentis Dei / &
beatorum Apostolorum Petri & Pauli / & nostra / pres-
fatos omnes & singulos articulos, seu errores, tanqꝫ (vt
p̄mittitur) respectiue hereticos / aut scādalosos / aut fal-
sos / aut piarꝝ auriū offensiuos / vel simpliciū mētium ses-
ductiuos / & veritati catholice obuiantes dānamus / re-
probamus / atqꝫ oīno reijcimus / ac p̄ dānatis / reproba-
tis / & reiectis ab oībus vtriusqꝫ sexus Ch̄ri fidelibus ha-
beri debere, harꝫ serie decernimus & declaramus. Inhi-
bentes in virtute sancte obediētie / ac sub maioris excō-
mūicatōis late sentēcie. Nec nō quo ad ecclesiasticas / &
regulares p̄sonas, Ep̄aliū oīum etiā Patriarchaliū / Me-
tropolitān. & aliarꝫ Cathedraliū ecclesiarꝫ / Mōasterio-
rū quoqꝫ & Prioratuū / etiā Conuētualium / & quorum-
cūqꝫ dignitatū / aut beneficiorꝫ ecclesiasticorꝫ / seculariū
aut quorūuis ordinū regulariū / priuationis / & inhabi-
litis ad illa / & alia in posterū obtinēda. Quo vero ad
Conuētus / capitula / seu domos aut pia loca / seculariū /
vel regulariū / etiā mendicantiū / nec nō vniuersitatis esset
studiorꝫ generalium / quorumcūqꝫ priuilegiorꝫ / Indulto-
rum a Sede Apostolica / vel eius legatis / aut alias quo-
modolibet habitorum / vel obtentorꝫ cuiuscūqꝫ tenoris
existent. Nec non nominis / & potestatis studium Ges-
nerale tenēdi / legēdi ac interpretādi quasuis sciētias / & fas-
cultates & inhabilitatis ad illa / & alia i posterū obtinēda

B ij

Predicationis quoque officii / ac amissionis studij gene-
ralis / & omnium priuilegiorum eiusdem. Quo vero ad
seculares eiusdem excommunicationis / nec non amissio-
nis cuiuscunque Emphyteosis / seu quoruncunque feudoꝝ /
tam a Rho. Ecclesia / quam alias quomodolibet obten-
torum / ac etiã inhabilitatis ad illa / & alia imposterũ ob-
tinẽda / Nec nõ quo ad omnes / & singulos superius no-
minatos / inhibitionis ecclesiastice / sepulture / inhabilita-
tisque ad omnes & singulos actus legitimos, infamie / ac
diffidatõis / & criminis lese Maiestatis / & hereticorum /
& fautorum eorũdem in iure expressis penis / eo ipso &
absque vltiori declaratione / per omnes / & singulos su-
pradictos / si (quod absit) contrafecerint / incurrendis.
A quibus vigore cuiuscunque facultatis / ac clausularum etiã
in Confessionalibus quibusuis personis / sub quibusuis
verborum formis contentarum / nisi a Romano Ponti-
fice / vel alio ab eo ad id in specie facultatẽ habente / pre-
terque in mortis articulo cõstituti / absolui nequeant. Om-
nibus & singulis vtriusque sexus Chri fidelibus / tã laicis
quã clericis / secularibus / & quorumuis ordinum regula-
ribus / et aliis quibuscunque personis / cuiuscunque stat⁹ / gra-
dus / vel cõditionis existat / & quacunque ecclesiastica / vel
mundana prefulgeant dignitate / etiam Sancte Romane
Ecclesie Cardinalibus / Patriarchis Primatibus / Ar-
chiepiscopis / Episcopis / Pãriarchalium / Metropolitana
& aliarum Cathedralium / Collegiatarum / ac inferiorum
ecclesiarũ Prelatis / clericis / aliisque personis ecclesiasticis /
secularibus / & quorumuis ordinum / etiam mendicanti-
um / Regularibus / Abbatibus / Prioribus / vel Ministris
generalibus / vel particularibus fratribus / seu Religio-

lis/exemptis/& non exemptis. Studiorum quoque vni-
uersitatibus/secularibus/& quorumuis ordinum/etiam
mendicantium Regularibus/Nec non Regibus/Impe-
ratoris Electoribus/Principibus/Ducibus/Marchio-
nibus/Comitibus/Baronibus/Capitaneis/Cōducto-
ribus/Domicellis/ omnibusque officialibus/Iudicibus/
Notarijs/ecclesiasticis & secularibus/Cōmunitatibus
Vniuersitatibus/Potētatibus/Ciuitatibus/Castris ter-
ris/& locis/seu eorum/vel earum Ciuibus/habitatoris-
bus & Incolis/ac quibusuis alijs psonis/Ecclesiasticis/
vel Regularibus (vt prefertur) per vniuersum Orbem
vbicūque/prefertim in Alemania existentibus/vel p tē-
pore futuris/ne prefatos errores/aut eorū aliquos, pers-
uersamque doctrinam huiusmodi asserere/affirmare/des-
fendere/p̄dicare/aut illi quomodolibet /publice vel oc-
culte/quouis quesito ingenio/vel colore/tacite /vel ex-
p̄sse fauere presumāt. Insup quia errores prefati/& plus-
res alij cōtinentur in libellis/seu scriptis cuiusdam Mar-
tini Luther/dictos libellos/& omnia dicti Martini scri-
pta/seu Predicatiōes/in latino/vel quocūque alio ideōas-
te reperiātur/in quibus dicti errores/seu eorum aliquis
cotinentur/similiter damnamus/reprobamus/atque om-
nino reñcimus/& p omnino damnatis/reprobatis /ac
reiectis/vt p̄fertur/haberi volumus. Mandātes in vir-
tute sancte obedientie/& sub penis predictis/ eo ipso in-
currēdis/Omnibus et singulis vtriusque sexus Chri fides
libus superius nomiatis/ne huiusmodi scripta/ libellos
predicationes seu cedulas/vel in eis cōtenta Capitula/
errores/aut articulos supradictos continētia/legere/as-
serere/p̄dicare/laudare/imprimere /publicare/ siue des-

B ij

tendere/per se/vel alium/seu alios/directe/vel indirecte
tacite/vel expresse/publice/vel occulte aut in domibus
suis/siue alijs/publicis vel priuatis locis tenere quoquo
modo presumant/quinimo illa statim post harum pu-
blicationem vbiq̄ fuerint/per ordinarios, & alios su-
pradictos diligēter quesita/publice, et solem̄iter in pre-
sentia Cleri, & Populi, sub om̄ibus & singulis supradic-
tis penis comburāt. Quod vero ad ipsum Martinum
attinet/Bone Deus/quid pretermisimus/quid non feci-
mus/quid paterne charitatis om̄issimus/vt eum ab hu-
iusmodi erroribus reuocaremus? Postq̄ enim ipsum ci-
tauimus miti⁹ cum eo procedere volentes / illum inuita-
uimus/atq̄ tam per diuersos tractatus cum Legato no-
stro habitos / quam per litteras nostras, hortati fuim⁹,
vt a predictis errorib⁹ discederet/aut ad nos oblato eti-
am saluo cōductu/& pecunia ad iter necessaria, sine me-
tu/seu timore aliquo/ quem perfecta charitas foras mit-
tere debuit/veniret/ac Saluatoris nr̄i/ Apostolic⁹ Pau-
li exemplo, non in occulto / sed palam & in facie loque-
retur/Quod si fecisset/pro certo (vt arbitramur) ad cor
reuerfus/errores suos cognouisset /nec in Romana Cu-
ria / quam tantopere / vanis maliuorum rumoribus /
plūsq̄ oportuit/tribuendo vituperat/tot reperisset erra-
ta/docuissimusq̄ eum, luce clarius /sanctos Romanos
Pontifices predecessores nostros /quos preter omnem
modestiam iniuriose lacerat /in suis Canonibus seu Cō-
stitutionibus, quas mordere nititur, nunq̄ errasse/quia
iuxta Prophetā/ nec in Galahad Resina / nec Medicus
deest/sed obaudiuit semper/& predicta Citatione/ om-
nibusq̄ et singulis supradictis sp̄retis venire contem-

psit / ac vsq; in presentem diem contumax / atq; animo
indurato, censuras ultra Annum sustinuit / & quod de-
terius est / addens mala malis / de citatione huiusmodi
noticiam habēs / in vocem temerarie appellationis pro-
rupit / ad futurum Concilium, contra Constitutionem
Pij Secundi / ac Iulij Secundi prædecessorum nostro-
rum, qua cauetur taliter appellantes Hereticorum pe-
na plectendos (Frustra etiam Concilij auxilium im-
ploravit / qui illi se non credere palam profiteretur) Ita vt
contra ipsum / tanquam de fide notorie suspectum / im-
mo vere Hereticum / absq; ulteriori citatione / vel mor-
ra / ad condemnationem / & damnationem eius / tanquā
Heretici / ac ad omnium / & singularum superscripta-
rum penarum / & cēsurarum seueritatem procedere pos-
semus / Nihilominus de eorundem Fratrum nostro-
rum consilio / OMNIPOTENTIS DEI imitantes
clementiam, qui non vult mortem peccatoris / sed ma-
gis vt conueratur / & viuat / Omnium iniuriarum ha-
ctenus nobis / & Apostolice Sedi illatarum obliuisci / om-
ni qua possumus pietate vti decreuimus / & quantum
in nobis est agere / vt proposita mansuetudinis via ad
cor reuertatur / & a predictis recedat errorib; / vt ipsum
tanq; filium illum prodigum ad gremium Ecclesie re-
uertentem benigne recipiamus.

IPSVM IGITVR MARTINVM ET QVOS
cunq; ei adherentes / eiusq; receptatores et fautores / per
viscera misericordie Dei nostri / & per asperionem san-
guinis Domini nostri IESV CHRISTI / quo, & per
quem Humani generis redemptio / & Sancte Matris
Ecclesie edificatio facta est / ex toto corde hortamur /

& obsecramus / vt ipsius Ecclesie pacem / vnitatem / &
veritatem / pro qua ipse Saluator tam instanter orauit ad
patrem / turbare desistant / & a predictis tam perniciosis
erroribus prorsus abstineant / Inuenturi apud nos si effe-
ctualiter paruerint / & paruisse per legitima documen-
ta nos certificauerint / paterne charitatis affectum / & as-
pertum mansuetudinis / & clementie fontem . Inhiben-
tes nihilominus eidem Martino ex nunc / vt interim ab
omni predicatione / seu predicationis officio omnino des-
sistat / Alioquin vt ipsum Martinum / si forte iusticie / &
virtutis amor a peccato non retrahat / Indulgentieque spes /
ad penitentiam non reducat / penarum terror coherces-
at discipline / Eundem Martinum / eiusque adherentes / com-
plices / fautores / & receptatores tenore presentium req-
rimus / & monemus / in virtute sancte obedientie / & sub
predictis omnibus / & singulis penis / eo ipso incurren-
do / districte precipiendo mandamus / quatinus infra Se-
xaginta dies / quorum Viginti pro primo / Viginti pro
secundo / & reliquos viginti dies pro tertio / & peremp-
torio termino assignamus / ab affixione presentium in
locis infra scriptis / immediate sequentes numerandos .
Ipse Martinus / Complices / fautores / adherentes / & re-
ceptatores predicti a prefatis erroribus / eorumque predi-
catione / ac publicatione / & assertione / defensione queque /
& librorum / seu scripturarum editione / super eisdem / si-
ue eorum aliquo omnino desistant / librosque / ac scriptu-
ras omnes / & singulas / prefatos errores / seu eorum alia
quos quomodo libet continentes / comburant / vel com-
buri faciant . Ipse etiam Martinus / errores / & assertiones
huiusmodi omnino reuocet / ac de reuocatione huiusmodi

per publica documenta in forma iuris valida / in manibus duorum Prelatorum consignata / ad nos infra alios similes sexaginta dies transmittenda / vel per ipsum met (si ad nos venire voluerit / quod magis placeret) cum preuato plenissimo saluo conductu / quem ex nunc concedimus deferenda / nos certiores efficiat / vt de eius vera obediētia nullus dubitationis scrupulus valeat remanere. Alias si (quod absit) Martinus prefatus / complices, fautores, adherentes, et receptatores predicti fecus egerint / seu premissa omnia, et singula infra terminum predictum cum effectu non adimpleuerint / Apostoli imitantes doctrinam / Qui hereticum hominem / post primam et secundam correctionem / vitandum docuit / ex nunc pro vt ex tunc et econuerso / eundem Martinum / complices / adherentes / fautores / et receptatores prefatos / et eorum quemlibet / tanquam aridos palmites in CHRISTO non manentes / sed doctrinam contrariam / Catholice fidei inimicam / siue scandalosam / seu damnatam / in non modicam offensam Diuine maiestatis / ac vniuersalis Ecclesie / & fidei Catholice detrimentum / & scandalum dogmatizantes / & predicantes / Claves quoque Ecclesie / vilipendentes Notorios & pertinaces hereticos eadem auctoritate fuisse et esse declarantes eosdem vt tales harum serie condemnamus / & eos pro talibus haberi / ab omnibus vtriusque sexus Christi fidelibus suprascriptis volumus & mandamus. Eosque omnes & singulos / omnibus supra dictis & alijs contra tales a iure inflictis penis presentium tenore subiicimus / & eisdem irretitos fuisse / & esse decernimus & declaramus. Inhibemus preterea sub omnibus / & singulis premissis

C

penis/ eo ipso incurrendis/ omnibus/ & singulis Xpi fi-
delibus superius nominatis / ne scripta etiam prefatos
errores non continentia / ab eodem Martino quomo-
dolibet cōdita/ vel edita/ aut condenda/ vel edenda/ seu
eorum aliqua/ tanq̄ ab homine Orthodoxe fidei Inimi-
co/ atq̄ ideo vehementer suspecta / & vt eius memoria
omnino deleatur de Xpi fidelium confortio / legere/ as-
serere / p̄dicare/ laudare/ imprimere/ publicare/ siue de-
fendere/ per se/ vel aliū/ seu alios / directe vel indirecte /
tacite/ vel expresse/ publice/ vel occulte / seu in domib⁹
suis/ siue alijs locis/ publicis / vel priuatis / tenere quo-
quo modo presumant. Quinimo illa comburant (vt
prefertur). Monemus insuper omnes/ & singulos Xpi
fideles supradictos sub eadem excōmunicationis late
sententie pena/ vt hereticos predictos declaratos/ & cō-
demnatos/ mandatis nostris non obtemperātes / post
lapsum termini supradicti euitēt/ & cōptum in eis est eui-
tari faciant/ nec cum eisdem/ vel eorum aliquo/ cōmer-
tium / aut aliquam conuersationem / seu cōmunionem
habeant / nec eis necessaria ministrent. Ad maiorem p̄-
terea dicti Martini / suorumq̄ complicū/ fautorum / &
adherentiū/ ac receptatorum predictorum / sic post la-
psum termini predicti declaratorum hereticorum , &
condemnatorum confusionem / Vniuersis / & singulis
vtriusq̄ sexus Christifidelib⁹, Patriarchis/ Archiep̄is/
Ep̄is, Patriarchaliū, Metropolitanarū. & aliarum Cas-
thedralium/ Collegiatarum/ ac inferiorum ecclesiarum
Prelatis/ Capitulis, alijsq̄ personis ecclesiasticis/ secula-
ribus / & quorumuis ordinum / etiam Mendicantium (
presertim eius congregationis, cuius dictus Martinus

est p̄fessus, & in qua degere, vel morari dicitur) Regularibus, exemptis, & non exemptis, nec non vniuersis & singulis Principibus, quacūq; ecclesiastica, vel mūdana, fulgētibus dignitate/ Regibus/Imperatoris, Electoribus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Domicellis Communitatibus, Vniuersitatibus, Potentatibus, Ciuitatibus, Terris, Castris, & locis, seu eorum habitatoribus, Ciuibus, & Incolis /omnibusq; alijs & singulis supradictis, per vniuersum Orbem, presertim in eadem Alemania constitutis, mandamus, quatinus sub predictis omnibus/& singulis penis, ipsi/vel eorum quilibet prefatum Martinum, complices, adherentes, receptantes, & fautores personaliter capiant, & captos ad nostram instantiam retineant, & ad nos mittant. Reportaturi, pro tam bono opere, a nobis, & sede Apostolica renumerationem, premiumq; condignum, vel saltem eos, & eorum quemlibet de Metropolitana. Cathedralibus, Collegiatis, & alijs Ecclesijs, Domibus, Monasterijs, Conuentibus, Ciuitatibus, Dominijs, Vniuersitatibus, Communitatibus, Castris, Terris, ac locis respectiue, tam Clerici, & Regulares, quam laici omnes, & singuli supradicti omnino expellant. Ciuitates vero Dominia /Terras/Castra /villas /Comitatus /fortilia/oppida/& loca quecūq; vbilibet consistētia /earū/& eorum respectiue, Metropolitana. Cathedrales /Collegiatas/& alias ecclesias/Monasteria/Prioratus/Domus/Conuentus/& loca religiosa /vel pia /cuiuscūq; ordinis(vt prefertur) ad que prefatum Martinum/vel aliquē ex p̄dictis decliare cōtigerit/q̄ diu ibi p̄māserint

C ij

& triduo post recessum / Ecclesiastico subiicimus inter-
dicto . Et vt premissa omnibus innotescant / mandam⁹
insup vniuersis Patriarchis / Archiepis / Episcopis / Pa-
triarhaliū Metropolitan. & aliarum Cathedralium / ac
Collegiatarum Ecclesiarum Prelatis / Capitulis aliisq̄
personis ecclesiasticis / secularibus / & quorumuis ordi-
num supradictorum regularibus / fratribus / religiosis /
Monachis / exemptis & non exemptis / supradictis vbi-
libet / presertim in Alemania, constitutis / quatinus ipsi /
vel eorum quilibet sub similibus cēsuris / & penis / eo ip-
so incurrendis / Martinum / omnesq̄ & singulos supra-
dictos / qui elapso termino huiusmodi mādati seu mo-
niti nris non paruerint / in eorū ecclesijs / Dominicis &
alijs festiuis diebus / dum inibi maior populi multitudo
ad diuina conuenerit / declaratos Hereticos & condem-
natos publice nuncient / faciantq̄ & mādent ab alijs nū-
ciari / & ab omnibus arctius euitari. Nec non omnibus
Christi fidelibus / vt eos euitent / pari modo sub predi-
ctis censuris & penis. Et presentes litteras vel earū trans-
scriptum sub forma infra scripta factum in eorum ec-
clesijs / Monasterijs / Domibus / Cōuentibus & alijs lo-
cis / legi / publicari / atq̄ affigi faciant.

¶ Excōmunicamus quoq̄ / & anathematizamus om-
nes & singulos cuiuscunq̄ status / gradus / condicionis
preeminentie / dignitatis / aut excellentie / fuerint / qui q̄
minus presentes littere / vel earum transcripta / copie /
seu exemplaria in suis Terris / & Dominijs legi / affigi /
et publicari possint / fecerint / vel quoquo modo procu-
rauerint / per se / vel alium / seu alios / publice vel occulte
directe vel indirecte / tacite vel expresse . Postremo quia

difficile foret presentes litteras ad singula quecūq; loca de
ferri / in quibus necessariū foret / Volumus / & Aposto-
lica auctoritate decernim⁹ / qđ earū transumptis manu
publici notarij cōfectis / & subscriptis / vel in alma Vr-
be Impressis / et sigillo alicui⁹ ecclesiastici p̄lati munitis /
vbicūq; stetur / & plena fides adhibeatur / p̄t originalib⁹
litteris staretur / & adhiberetur / si forent exhibite / vel
ostense. Et ne p̄fatus Martinus / om̄esq; alij supradicti /
quos presentes litteræ quomodolibet concernunt / ig-
norantiam earundem litterarum / & in eis contentorū
omnium / & singulorum pretendere valeant / litteras
ipsas in Basilice Principis Apostolorum / & Cancellar-
ie Apostolice / nec non Cathedralium Ecclesiarum /
Brandeburgen̄. Misnen̄. & Morspergen̄. Valuis affigi
& publicari debere volum⁹. Decernentes / quod earū-
dem litterarum publicatio sic facta supradictum Mar-
tinū / om̄esq; alios / & singulos prenomatos / quos
littere huiusmodi quomodolibet concernunt / perinde
arctent / ac si littere ipse die affixionis / & publicationis
huiusmodi / eis personaliter lecte & intimate foret. Quū
non sit verisimile / quod ea / que tam patenter fiunt / de-
beāt apud eos incognita remanere. Non obstantibus
Constitutionibus / & ordinationibus apostolicis, Seu
si supradictis omnibus / & singulis / vel eorū alicui / aut
quibusuis alijs a sede apostolica predicta / vel ab ea po-
testatem habentib⁹ / sub quavis forma / etiam Confes-
sionalis / & cum quibusuis etiam fortissimis clausulis /
aut ex quavis causa / seu grandi cōsideratione / indultū /
vel concessum existat / qđ interdici / suspēdi / vel excō-
municari nō possint per litteras apostolicas nō faciētes

C iij

plenam / & expressam / ac de verbo ad verbū / nō autem
per clausulas generales id importātes de indulto huius
modi mentionem / eiusdem indulti tenores / causas / &
formas / perinde ac si de verbo ad verbum infererētur /
Ita vt omnino tollatur / presentib⁹ pro expressis habētes
❶ Nulli ergo omnino hominum / liceat hanc paginam
nostre damnationis / reprobationis / reiectionis / decre
ti / declarationis / inhibitionis / volūtatis / mandati / hor
tationis / obsecrationis / requisitionis / monitionis / afflig
nationis / concessionis / condemnationis / subiectionis /
excommunicationis / & anathematizationis infringere
/ ve ei ausu temerario contraire . Siquis autē hoc at
temptare presumpserit / indignationem omnipotentis
Dei / ac beatorū Petri / & Pauli Apostolorū eius se no
uerit incursturū . Datū Romę apud sanctū Petrū / An
no incarnationis Dominice / Millesimo / Quingentesi
mo / Vigesimo . XVII . Kalē . Iulij .
Pontificatus   Nostri   Anno   Octavo .

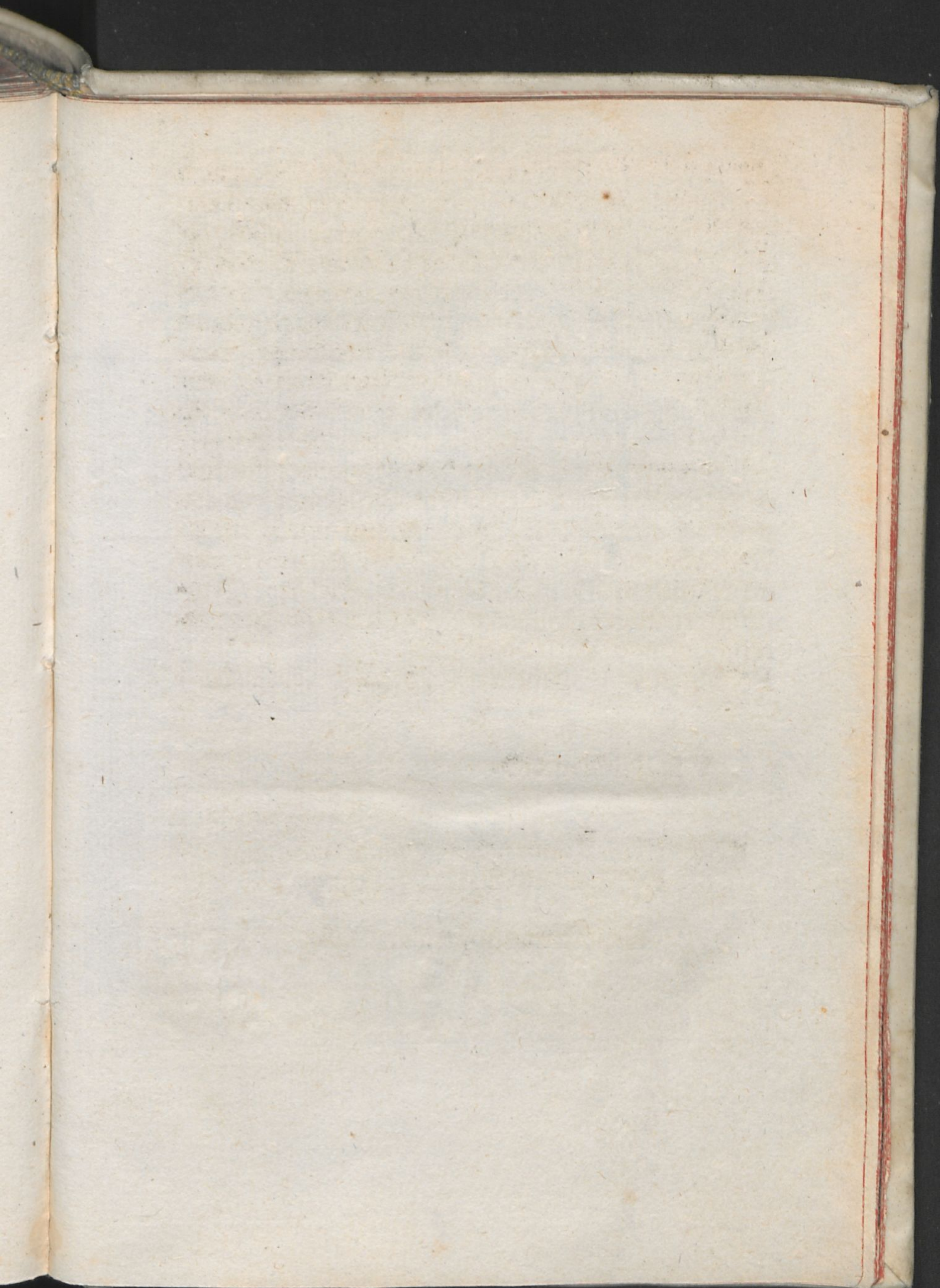
Visa . R . Milanesius .

Albergatus .

❶ Impressum Romę per Iacobum Mazochium
De Mandato . S . D . N . Papę .

Et postremo impressum Lipsię .

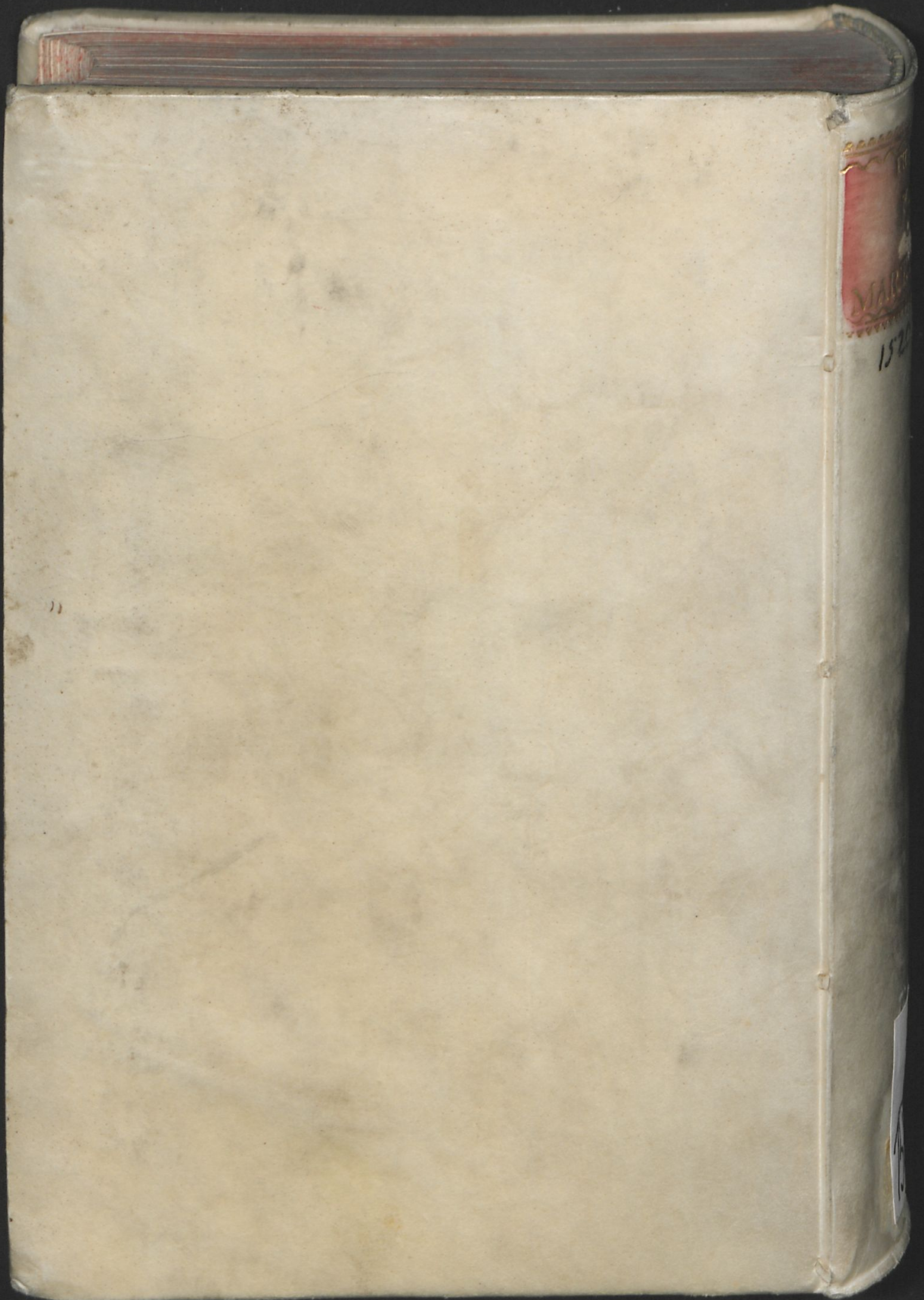

AB: 154775

(x 2217736)

187

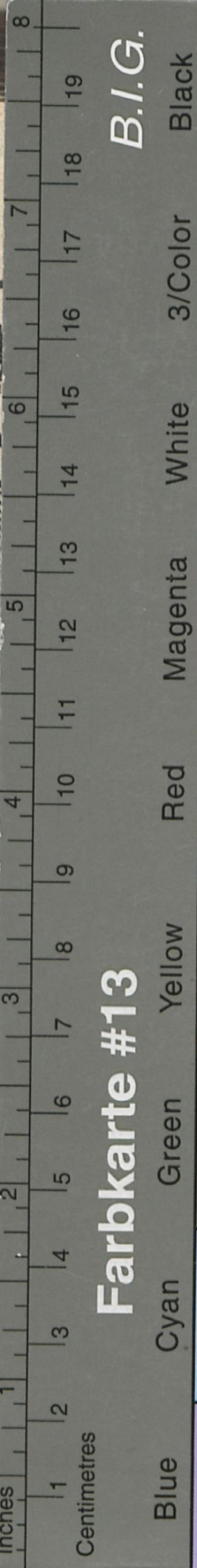

VIAR
152

Farbkarte #13

B.I.G.

Bulla cōtra errores

MARTINI LVTHERI ET
SEQVACIVM.

4

